

Köln

Köln (Türkçe: **Kolonya**), **Almanya**'nın dördüncü, **Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti**'nin en büyük şehri, ayrıca 4 385 082 nüfuslu Köln İdari Merkezi'nin yani Regierungsbezirk Köln (Köln, **Bonn**, **Aachen**, **Düren**, **Euskirchen**, **Heinsberg**, **Leverkusen**, **Oberbergischer-Kreis**, **Rhein-Erft**, **Rheinisch-Bergischer-Kreis**, **Rhein-Sieg**)'ün merkezidir. Nüfusu 991.395'tir (30 haziran 2007)^[1]

Kozmopolit bir yapıya sahip olan şehirde çok sayıda yabancı ikamet etmektedir.

Köln, eyaletin en önemli ulaşım, kültür, bilim, sanat, ticaret ve eğlence merkezidir. Ayrıca demir ve havayolu ulaşım ağının da kesişme noktasıdır. **Ren Nehri**, kentin tam ortasından geçmektedir. Nehrin her iki yakası sekiz köprüyle bağlanmıştır, bunlardan ikisi demiryolu köprüsüdür.

Kentin en ünlü yapısı, inşaatı tam 632 (1248-1880) yılda tamamlanmış gotik tarzdaki çift kuleli **Köln Katedrali** (Kölner Dom)'dir ve 7 bin m² alanda, 157 metreyi bulan yüksekliği ile UNESCO Kültür Mirası dizelgesinde yer alır.

Köln, Katedral ve Ren Nehri

Coğrafya

Coğrafi Konumu ve İklimi

Köln, 405,15 km² büyüklükte olup, nüfusu gibi yüzölçümü bakımından da Almanya'nın dördüncü büyük şehridir. Köln'ün rakımı 118,4 metredir. Şehir, Almanya'nın batısında yer alır. Ren-Ruhr bölgesinin güneyindedir. Köln genelde rüzgarsız ılıman iklime sahiptir, ancak yıl boyu yağışlar Almanya ortalamasının üzerinde seyredir. Ren Nehri'nin etkisiyle ve çukurda yeralmasından ötürü özellikle yazın nem oranı yüksektir. Bu da yaz aylarında bol yağışa neden olur.

Komşuları

Köln, küçük yerleşim yerlerinin tam ortasında bulunan büyük bir şehirdir. Bu küçük yerleşim yerleri ile birlikte bölge nüfusu 2 Milyon civarındadır. Kuzeyinde **Leverkusen** ve **Monheim**, doğusunda **Bergisch Gladbach** ve **Rösrath**, güneyinde **Troisdorf**, **Niederkassel**, **Wesseling**, **Brühl**, **Hürth**, batısında ise **Frechen**, **Pulheim** ve **Dormagen** bulunur. Eyaletin başkenti **Düsseldorf**, Köln'ün kuzeyinde sadece 40 km uzaklıktadır. Ülkenin eski başkenti **Bonn** da Köln'ün 25 km güneyindedir.

Tarih

Köln M.Ö. 50 yılında Roma İmparatoru Claudius tarafından, Aşağı Ren Bölgesi'ni Cermen Kabileleri'nin saldırılarından korumak için bir koloni şeklinde kurulmuştur. İmparator Claudius kente eş İmparatoriçe Agrippina'nın adını vermiş, böylece koloni M.S. 425 yılına dek Colonia

Claudia Ara Agrippinensium (kısaca CCAA) olarak anılmıştır. Daha sonra buraya Latince Koloni anlamını taşıyan Colonia denmiştir. Bugün dünyanın birçok dilinde Köln farklı farklı telaffuz edilmektedir. (İtalyanca ve İspanyolca = Colonia, Portekizce = C lonia, Katalanca = Col nia, Lehçe = Kolonia, T rke = Kolonya [bu isim artık pek kullanılmamakta], Arapça = Kulunia, İngilizce = Cologne ve diğ er bazı dillerde Coellen, C lln ve Keulen isimlerini taşımaktadır).

Şehir, Orta ağ'da hızla büyüyerek Avrupa'nın en büyük merkezlerinden biri haline gelmişti. 12. yüzyıldan itibaren Köln, Hristiyan Alemi'nde; Kudüs, İstanbul ve Roma'nın ardından kutsal şehir olarak ilan edildi. Sancta Colonia (Kutsal Köln) olarak da anılan şehirde 1248 yılında Köln Katedrali'nin temeli atıldı. Yapımı tam 632 yıl süren bu gotik tarzdaki katedral Kuzey Avrupa'nın en büyük ibadethanesidir. 1794 yılından itibaren Fransız egemenliğine giren şehrin sakinleri Napolyon'a sadık kalacaklarını ilan etmişlerdi. Daha sonra Prusya egemenliğine giren Köln'de büyümeye engel olan şehir duvarları yıkıldı ve hızla büyümeye başladı.

I. Dünya Savaşı'nda pek zarar görmeyen şehir, II. Dünya Savaşı'nda büyük yıkıntıya uğradı. 1945'te savaş sona erdiğinde Köln'ün % 90'ı yıkılmış haldeydi. Savaş öncesi 800 bin olan nüfus, 104 bine düştü. Savaşın ardından özellikle İngiltere ve ABD kaynaklı yardımlarla hızla yaralarını sarmaya başlayan şehir, tekrar hızla büyümeye başladı. Yurt dışından gelen işçilerle şehir ekonomisi ve sanayisi büyük canlanma gösterdi.

İdari yapılanma

Köln şehri dokuz idari merkezden ve bunlara bağlı toplam 85 bölgeden oluşur.

- **Innenstadt** (Şehir merkezi)

Altstadt-Nord, Altstadt Süd, Neustadt-Nord, Neustadt-Süd ve Deutz

- **Rodenkirchen**

Bayenthal, Godorf Hahnwald, Immendorf, Marienburg, Meschenisch, Raderberg, Raderthal, Rodenkirchen, Rondorf, Sürth, Weiß ve Zollstock

- **Lindenthal**

Braunsfeld, Junkersdorf, Klettenberg, Lindenthal, Lövenich, Müngersdorf, Sülz, Weiden, Widdersdorf

- **Ehrenfeld**

Bickendorf, Bocklemünd/Mengenich, Ehrenfeld, Neuehrenfeld, Ossendorf ve Vogelsang

- **Nippes**

Bilderstöckchen, Longerich, Mauenheim, Niehl, Nippes, Riehl ve Weidenpesch

- **Chorweiler**

Blumenberg, Chorweiler, Esch/Auweiler, Fühlingen, Heimersdorf, Lindweiler Merkenich, Pesch, Roggendorf/Thenhoven, Seeberg, Volkhoven/Weiler ve Worringen

- **Porz**

Eil, Elsdorf, Ensen, Gremberghoven, Grengel, Langel, Libur, Lind, Poll, Porz, Urbach, Wahn, Wahnheide, Westhoven ve Zündorf

- **Kalk**

Brück, Höhenberg, Humboldt/Gremberg, Kalk, Merheim, Neubrück/Ostheim, Rath/Heumar ve Vingst

- **Mülheim**

Buchforst, Buchheim, Dellbrück, Dünnwald, Flittard, Höhenhaus, Holweide, Mülheim ve Stammheim

Ulaşım

Köln'ün çevreyolları (Mavi: **Otoyol**, sarı: **Karayolu**). Köln çevresindeki otoyollara Kölner Ring (Köln halkası) denilmektedir. Bu yollardan her gün yüzbinlerce araç geçmektedir. Yol uzunluğunun toplamı 51,8 km'dir.^[2]

Kentte, merkez garın (Köln Hbf) yanı sıra 28 tren istasyonu mevcuttur. Kent içi kamu ulaşımı Kölner Verkehrsbetriebe'ye (KVB) ait onlarca otobüsün yanısıra, pekçok tramvay/metro (Stadtbahn/U-Bahn) ve Alman Federal Demiryollarına bağlı banliyö trenleri (S-Bahn) ile yapılır. Köln'deki bu olanaklar sayesinde trafik ve kamu ulaşımı sorunu azdır. Bunlarla yetinmek isteyenler için kent genelinde 1200 ticari taksi hizmet vermektedir.

Büyük şehir olmasına karşın Köln'ün sokaklarının çoğunun dar olması yüzünden tek yön sokakların sayısı fazladır. Bu da kent merkezinde otomobille ulaşımı zorlaştırmakta, buna bir de park sorunu katmaktadır. O yüzden şehir içi ulaşımında Köln'lüler hava elverişli olduğu sürece bisikleti tercih eder. Kayıtlara geçen yaklaşık 1 milyon kadar bisiklet şehir trafiğinin % 16'sını oluşturur. Pek çok tek yön sokağa bisikletle aksi yönden girmek serbesttir.

Uluslararası Köln/Bonn Havalimanı da bu şehir toprakları üzerinde kurulmuştur. Havalimanı (Kod: CGN), merkezden yaklaşık 20 km uzaklıkta, kentin güneydoğusundadır. Köln merkeze trenlerle (12 dk.) , Bonn merkeze ise hızlı otobüsle (20-25 dk.) ulaşılabilir. Havalimanında birbirine bağlı iki ayrı terminal binasından hizmet verilmektedir.

Köln'e çeşitli otoban ve diğer karayollarıyla ulaşmak mümkündür: A1, A3, A4, A57, A59, A555, A559, B8, B9, B51, B55, B55a, B59, B264, B506.

Ren ırmağında gemiler turistik ya da yük taşıma amaçlı olarak işler, kentin kuzeyinde sanayinin kullandığı kimi limanlar bulunur. Irmağın batı kıyısındaki hayvanat bahçesinden doğu kıyısındaki fuar parkına teleferik vardır.

Ekonomi

Köln ve çevresi, Avrupa'nın önde gelen dinamik sanayi bölgelerinden biridir. Otomotivden kimyaya, hizmetlerden makina yapımına kadar pek çok branşta önde gelen isimlerin tesisleri ve merkezleri Köln'dedir. Bunlardan Ford, Bayer, Lufthansa, Kaufhof, Deutz AG akla gelen ilk şirketlerdir. Sanayinin yanısıra turizm ve ticaret de kentin önemli gelir kaynakları arasında yer alır. Kentin konumu, ulaşım ve nakliye açısından bakıldığında da son derece caziptir. Ren

nehriinin kentin ortasından geçmesi ve Rur bölgesine yakınlığı bu ilgiyi artırır. Uluslararası Standartlar Sertifikasyon ve Denetim Şirketi TÜV'ün merkezi de Köln'dedir. Almanya'nın önemli sigorta şirketlerinin merkezleri de yine bu şehri mesken edinmiştir. Kentin güneyinde Godorf semtinde petrol rafinerileri vardır.

Köln kaynaklı dünyaca en çok tanınmış ürün, 1709 yılında kurulan aynı zamanda kentin en eski şirketi **Farina gegenüber dem Jülichs-Platz** tarafından üretilir. Türkçe'de kısaca 'Kolonya' olarak da anılan dünyaca ünlü limon kokulu su Eau de Cologne (Fransızcadan 'Köln Suyu' olarak çevrilebilir), işte bu kentte doğmuştur.

Kültür

Festivaller-Şenlikler

Köln 'de her yıl çeşitli eğlenceler düzenlenmektedir.

Karnaval

Köln Karnavalı, Almanya 'da düzenlenen en büyük şenliklerden biridir. Burada Karnaval 11. ayın 11 'inde saat 11:11 'de başlar ve günlerce sürer. Sonra mola verilir ve şubat ayında eğlenceler kaldığı yerden devam eder. Karnavala şehir halkı kadar, şehre yurt içi ve dışından akın eden 1,5 - 2 milyon insan da ilgi göstermektedir.

c/o Pop (Cologne on Pop)

Rock ve Pop Müzik Fuar ve Festivali, yazın yapılır.

MusikTriennale Köln

20. ve 21. yüzyılın eserlerinin sunulduğu büyük bir müzik festivalidir.

Summerjam

Avrupa 'nın en büyük Reggae Festivalidir. Yazın düzenlenir.

Uluslararası Köln Komedi Festivali ve **Kölner Lichter** 'de halkın ilgi gösterdiği yüzlerce festivallerden sadece birkaçıdır.

Fuarlar

Dünyaca ünlü fuarlardan bazıları şunlardır:

Lit.Cologne

Edebiyat fuarı, her yıl baharda düzenlenir.

Anuga

Beslenme ve gıda fuarı, iki yılda bir sonbaharda düzenlenir.

Photokina

Fotoğraf sanayii fuarı, iki yılda bir sonbaharda düzenlenir.

ArtCologne

Çağdaş sanat fuarı, dünyanın en eski sanat fuarıdır. Baharda düzenlenir.

Tiyatro

Kentte birçok tiyatro salonu ve tiyatro topluluğu bulunur. Bunlardan bazıları şunlardır:

Arkadaş Theater, Artheater, Atelier-Theater, Café Duddel, Solana Theater, Casamax-Theater, Cassiopeia Theater, Comedia, Drama Köln, Freies Werkstatt-Theater, Gloria-Theater, Händchen-Theater, Horizont-Theater, Kölner Künstler-Theater, Klüngelpütz Kabarett-Theater, Musical Dome, Piccolo-Theater, Puppentheater Lapislazuli, Senftöpfchen-Theater, Studiobühne Köln, Theater am Dom, Theater am Sachsenring, theater Der Keller, das Theater im Bauturm, Theater im Hof, Theater Tiefrot, Theaterhaus Köln ve Volkstheater Millowitsch.

Müzeler

Köln tam anlamıyla bir müzeler cennetidir. Kentte çok sayıda müze mevcuttur. Bunlardan bazıları şunlardır: Kölnisches Stadtmuseum - Köln Şehir Müzesi, Museum Ludwig - Ludwig Müzesi, Wallraf Richartz Museum - Wallraf Richartz Müzesi, Römisch Germanisches Museum - Romen Cermen Müzesi, Duftmuseum - Koku Müzesi (Kolonyanın doğum yeri olan Köln Şehri'ndeki Farina Haus daha sonraları müzeye çevrilmiştir), Schokoladenmuseum - Çikolata Müzesi, Museum für Ostasiatische Kunst - Doğu Asya Sanat Müzesi.

Medya

Almanya'nın önde gelen en büyük medya şehirlerinden birisi olan Köln'de 30-40 bin arasında medya çalışanı vardır. WDR (Batı Alman Radyo ve Televizyon Kurumu), RTL, VOX, n-tv ve Super RTL adlı ulusal tv kanalları ile Center TV adlı yerel kanal bu kentten yayın yapar. Bunun dışında ulusal kanallar PRO 7 ve SAT 1'de yayınlanan bazı programlar Köln'de hazırlanmaktadır.

Ayrıca kentte birçok radyo istasyonu da yayın yapmaktadır. Bunlardan WDR'ye ait altı radyo istasyonu birbirinden farklı dinleyiciye seslenmektedir. WDR bünyesinde yayın yapan Funkhaus Europa değişik dünya dillerinde (Türkçe, Almanca, İtalyanca, İngilizce, İspanyolca, Fransızca, Arapça vs.) yayın yapmaktadır. Hergün saat 06:05-07:00 ve 19:30-20:00 arasında, pazar günü ise 15:00-18:00 arasında Türkçe yayın yapılır. Bu radyo istasyonunun (Tüm Kuzey Ren-Vestfalya'da 103.3 frekansından yayınlanmaktadır) ayrıca internet üzerinden 24 saat Türkçe yayın yapan internet sayfası da vardır.

Kentte basılan gazete ve dergilerden bazıları: Kölner Stadt-Anzeiger, Kölnische Rundschau, Kölner Express, Bild Köln, Stadt Revue, Kölner Wochenspiegel.

Mimari

II. Dünya Savaşı sona erdiğinde Köln enkaz bir şehir görünümüne bürünmüştü. % 90'ı tahrip olan şehirde geçmişin mimarisini yansıtan çok az yapı ayakta kalmıştır. Ancak yer yer Romalılardan kalma yapılara bile rastlamak mümkündür. Bugün kente 1950'li yılların mimari tarzı hakimdir. Köln büyük bir şehir olmasına rağmen Almanya'nın diğer büyük şehirlerindeki gibi, bir kaç istisna dışında modern gökdelenlere sahip değildir. Bundaki en önemli etken UNESCO tarafından korunan Köln Katedrali'nin her taraftan görülebilmesini sağlamaktır. Aşağıda Köln mimarisinin bir kaç örneği görülmektedir.

Köln'ün simgesi
Köln Katedrali

Köln Kulesi

Weltstadthaus (Dünya evi)

Belçika Mahallesi

Eigelstein kapısı

Kölnarena

Messe/Deutz garı

Hyatt Regency Cologne, arka planda KölnTriangle

Louis Müzesi

Televizyon kulesi
Colonius

Hohenzollern köprüsü

Üniversite

Başta Köln Üniversitesi olmak üzere kentte birçok üniversite ve yüksekokul (Spor Yüksekokulu, Konservatuvar v.s.) mevcuttur. Burası bir üniversite şehridir. Toplam nüfusun yaklaşık % 10'u üniversite öğrencisidir. Bu okullarda, çeşitli ülkelerden çok sayıda öğrenci okumaktadır. Üniversiteye bağlı bir de Studienkolleg vardır.^{[3][4]}

Köln'de ayrıca Almanya'nın ilk ve tek spor yüksekokulu olan Deutsche Sporthochschule Köln (DSHS ya da öğrencilerin deyimiyle SpoHo) bulunur.^[5]

Dinler

Köln nüfusunun % 41,6'sı Katolik, % 17,5'i Protestan, % 10'u Müslüman ve geriye kalan % 30'u ise diğer dinlere mensup veya ateisttir. Üç büyük dinin yanı sıra şehirde başka dinlere inanan birçok insan vardır. Hıristiyan dünyası için tarihsel ve dinsel bir kutsallığa sahiptir. Ayrıca şehirde Musevi Cemaati için sinagoglar, Müslümanlar için de camiiler bulunur. Almanya'daki Müslümanların önemli temsilcilerinden Diyanet İşleri Türk İslam Birliği'nin merkezi Köln sınırları içindeki Ehrenfeld'de yer almaktadır. Ayrıca Aleviler içinde çok sayıda Cemevi mevcuttur.

Spor

Köln'de birçok spor dalında spor kulüpleri mevcuttur. En tanınılan ve en sevilen takım ise, 1. FC Köln futbol takımıdır. Bu takımın kadrosunun yarından fazlasını yabancı oyuncular oluşturur.

Takımın maskotu ve simgesi bir keçidir. Bunun yanısıra buzhokeyi dalında Kölner Haie, American football dalında Cologne Falcons ve basketbol dalında BSC Saturn Köln Almanya'nın başarılı takımları arasında yer alır.

1997'den bu yana her yıl sonbaharda Köln Maratonu düzenlenir. 31 Temmuz- 7 August 2010 tarihleri arasında Uluslararası 8. Gay Games etkinlikleri Köln'de yapılacaktır. ^[6]

1999 yılında ilk Alman Spor ve Olimpiyat Müzesi hizmete girmiştir.